

Prof. zw. Witold Jacyków
Dziedzina: Sztuki filmowe
Dyscyplina: Fotografia
Uniwersytet Śląski w Katowicach
Instytut Sztuki w Cieszynie

Bielsko-Biała 20. 12. 2013r.

wpłynęło dnia

22. 01. 2014 r.

Recenzja dorobku artystycznego, naukowego, pedagogicznego i popularyzatorskiego kulturę polską Pana dr Waldemara Frąckiewicza sporządzona na zlecenie Rady Wydziału Komunikacji Multimedialnej Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu w postępowaniu habilitacyjnym w dziedzinie sztuk plastycznych.

Do zlecenia została dołączona dokumentacja złożona przez habilitanta:

1. Autoreferat
2. Informacje o osiągnięciach dydaktycznych, o współpracy z instytucjami i towarzystwami naukowymi albo działającymi w zakresie sztuki, o działalności popularyzatorskiej sztuki lub naukę.
3. Wykaz publikacji fotografii drukiem / poza katalogami wystaw /
4. Wykaz prezentacji indywidualnych
5. Wykaz prezentacji zbiorowych, nagrody, wyróżnienia.
6. Trzy pozycje wydawnicze: "Krople Słońca", "Kolorowe krople Słońca", "Kapliczki wokół Lublina", oraz Informator gminy Konopnica "Echo Konopnicy"

Dr Waldemar Frąckiewicz ur. w Lublinie.

Jego wykształcenie przebiegało wielokierunkowo.

Studiował na Wydziale Geologiczno-Poszukiwawczym Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, na Wydziale Pielęgniarstwa Neuropsychitrycznego w Studium Medycznym, następnie filozofię i psychologię na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim gdzie obronił pracę magisterską. Jest także absolwentem Studium Podyplomowego Fotografii Naukowej i Technicznej na Uniwersytecie Warszawskim.

Ponadto uczestniczył w zajęciach Studium Wiedzy o Sztuce BWA w Lublinie, w zajęciach z psychosomatyki w Ośrodku Doskonalenia Kadr Medycznych we Wrocławiu, hatha jogi, Laboratorium Psychoedukacji w Warszawie, w semestrze Praktyk Teatralnych w Gardzienicach, kursach rysunku i malarstwa w Krakowie i Lublinie, Międzynarodowej Szkole Muzyki Tradycyjnej, w Taborach Domu Tańca (taniec, śpiew, gra na instrumentach).

W 1998 r. uzyskał **stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie psychologii** za pracę pt. „Rysy twarzy osoby spostrzegającej i spostrzeganej, a relacje interpersonalne. Badania eksperymentalne”.

Ogromny rozrzut zainteresowań od geologii poszukiwawczej poprzez filozofię, psychologię kliniczną do psychologii sztuki i spostrzegania, komunikacji multimedialnej, fotografii oraz kultury tradycyjnej, skłania do sądu, że habilitacja dr Waldemara Frąckiewicza powinna być przeprowadzana raczej w obszarze nauk humanistycznych niż sztuk pięknych.

Jego dorobek w tej materii po uzyskaniu stopnia doktora nie jest szczególnie imponujący natomiast jest znaczący w dziedzinie upowszechniania kultury i tradycji Lubelszczyzny.

Biorąc jednak pod uwagę fakt, że kandydat uzyskał doktorat z nauk humanistycznych dla którego podstawą nie był dorobek artystyczny w dziedzinie fotografii, odnoszę się w niniejszej recenzji do całokształtu tego dorobku także z przed doktoratu.

Jest on znaczący szczególnie w tym okresie.

OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE FOTOGRAFII.

WYSTAWY INDYWIDUALNE:

Najbardziej spektakularnym osiągnięciem wskazywanym przez kandydata po uzyskaniu doktoratu jest wykonanie i prezentacja zbioru fotografii o charakterze dokumentalnym, p.t. "Kapliczki wokół Lublina - z czasem przybywa życia". Zbiór powstał w 2010-2011r.

Składa się w całości z 500 fotografii prezentowanych w warunkach plenerowych wokół jednej z kapliczek przez okres całego roku. Zabezpieczone przed zniszczeniem zdjęcia zawieszono na sznurach i dopełniały przestrzeń "sacrum" na kształt tybetańskich chorągiewek modlitewnych. Podlegając wszelkim naturalnym wpływom przyrody stawały się z czasem częścią pejzażu. Zdjęcia kapliczek łączą w sobie aspekt artystyczny w sposobie ujęć i tworzenia atmosfery prostego i bezpośredniego kontaktu. Są jednocześnie dokumentem ilustrującym bogactwo sakralnej kultury ludowej Ziemi Lubelskiej.

Wystawa była przedstawiana ponadto: w Galerii Stowarzyszenia Twórców Ludowych w Lublinie, na stacji kolejowej w Dynowie w ramach Festiwalu SztukAtak w 2011r., w Galerii Anielskiej w Warszawie i Galerii Rzeźby-Ogród różańcowy w Lublinie w 2012r. Fragmenty wystawy towarzyszyły licznym konferencjom naukowym i były publikowane w autorskim albumie pt. "Kapliczki wokół Lublina" wydanym własnym sumptem przez Waldemara Frąckiewicza w 2010r.

Ważniejsze wystawy fotografii w dorobku kandydata to:

"Kolorowe pary" 2007r. w Instytucie Pedagogiki UMCS w Lublinie,

"Kolorowe krople Słońca" 2008r. w Akademickim Centrum Kultury w Lublinie,

"Krople Słońca" czarno-białe i w kolorze 2003r. w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Kraśniku,

"Dęby - rysunki i fotografie" oraz "Kałuża srebra" 2002r. w Instytucie Pedagogiki UMCS w Lublinie,

"Na granicy fotografii" 1986r. w Lubelskim Domu Kultury,

"Drzewa, góry, kamienie" 1985r. w Galerii Cień w Lublinie, i inne.

W sumie 15 wystaw indywidualnych w okresie 32 lat. Choć żadna z wystaw nie była prezentowana w renomowanych ośrodkach wystawienniczych w Polsce to jednak ich upublicznienie nastąpiło w szerokim zakresie poprzez strony internetowe. Były również znaczące kulturotwórczo dla lokalnych społeczności.

Dr Waldemar Frąckiewicz specjalizuje się w tworzeniu diaporam. Jego autorskie pokazy o tytułach "W niebie i na wodzie", "Pokój", "Świątynia", "Sympatyczna 14", "Apokalipsa Janusza Sokołowskiego", "Ślepy tor", "Głosy z oddali", "Akcja Bałtycka", były prezentowane m.in. na pokazie specjalnym jurora w ramach XXIII Pomorskich Spotkań z Diaporamą w Szczecinie w 2002r. a także w Studio Animacji w Warszawie w 2003r.

Diaporamy odgrywają w twórczości Frąckiewicza ważną rolę i lokują się na pograniczu fotografii i działań multimedialnych.

Zawsze nadrzędna jest narracja literacka o charakterze filozoficzno-psychologicznym w stosunku do plastycznych środków wyrazu i dźwięku.

Jego doświadczenia pozwoliły mu być przewodniczącym jury XXIII Pomorskich Spotkań z Diaporamą organizowanych przez Fotoklub Zamek w Szczecinie i jurorem Ogólnopolskiego Festiwalu Diaporam Cyfrowych "Multidiaporama" w 2006r.

Był członkiem Rady Artystycznej Polskiego Stowarzyszenia Autorów Diaporam.

Autor obszernie prezentuje swój dorobek w internecie.

W sumie udostępnił ponad 100 filmów na You Tube.

Bardzo często są to zapisy dokumentalne jego działań włączonych do naturalnych obrzędów ludowych. Taniec, wspólne śpiewanie itp.

WYSTAWY I POKAZY ZBIOROWE ZAGRANICZNE

Dr Waldemar Frąckiewicz wielokrotnie uczestniczył w konkursach i wystawach.

Najbardziej aktywny okres przypada na lata 2007- 2011 a zwłaszcza na rok 2008 kiedy brał udział w 14 międzynarodowych salonach fotografii.

Dokładny wykaz razem z **WYSTAWAMI I POKAZAMI ZBIOROWYMI W KRAJU** , ze względu na obszerność materiału jest do wglądu w przedstawionej dokumentacji autorskiej. W sumie kilkadziesiąt pozycji.

NAGRODY I WYRÓŻNIENIA za działalność twórczą:

W latach 1978-1989 Waldemar Frąckiewicz udzielał się w miesięczniku FOTO zdobywając 24 wyróżnienia i nagrody w konkursie pt. "Temat miesiąca"

Następnie w licznych konkursach i przeglądach uzyskał łącznie 38 nagród i wyróżnień z czego ostatnie miało miejsce w 2011r. / III miejsce, nagroda Starostwa Powiatowego w Lublinie.

Wśród nagród należy podkreślić:

Medal 150-lecia Fotografii, w uznaniu zasług dla rozwoju fotografii w 1989r.

Złoty medal za "Twórczość fotograficzną" Fotoklub Rzeczypospolitej Polskiej w 2006r.

Obszerny jest także wykaz publikacji fotograficznych Waldemara Frąckiewicza.

m.in. w czasopismach:

"FOTO Magazyn Fotograficzny",

"Fotografia" - kwartalnik,

"Darzs" Riga,

"Wiedza i życie",

"Gazeta Wyborcza",

"Wszechświat" , Kraków Polskie Towarzystwo Przyrodników, Polska Akademia Umiejętności,

"Biuletyn Fotograficzny",

"Foto-Kurier",

"PhotoArt" Praga.

Szczegółowy, obszerny wykaz pozycji dostępny jest w dokumentacji.

OSIĄGNIĘCIA DYDAKTYCZNE

Dr Waldemar Frąckiewicz od 1990r. pracuje w Instytucie Pedagogiki na Wydziale Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Realizuje autorski program nauczania na specjalizacji fotograficzno-filmowej a od 2012r. na kierunku Animator Kultury.

Wprowadza własne metody nauczania fotografii w oparciu o urządzenia techniczne z obszaru badań psychologicznych /okuloskop/. Silnie wiąże tematy studenckich ćwiczeń fotograficz-

nych z dokumentacją teraźniejszości jak i z próbami rekonstrukcji mentalnej wizerunku Lublina w oparciu o psychologiczną analizę treści zdjęć.
Należy tu wymienić zakres przedmiotów prowadzonych przez kandydata ponieważ odzwierciedlają jego osobiste zainteresowania twórcze. Są to:
Psychologia osobowości i twórczości, Wiedza o fotografii i filmie, Teoria fotografii, Estetyka fotografii i filmu, Pracownia fotograficzna, Warsztaty fotograficzne, Metodyka prowadzenia zajęć z fotografii.

Ponieważ nie są to zajęcia prowadzone na kierunku artystycznym, dr Waldemar Frąckiewicz dąży do rozszerzenia wizualnej wrażliwości, umiejętności komunikowania się za pomocą obrazu fotograficznego. Prowadzi internetową stronę "Fotografia - wrażliwość, świadomość, technika" na której studenci publikują swoje zdjęcia.
Prowadząc ćwiczenia na studiach Igo stopnia kandydat nie miał możliwości promowania prac magisterskich chociaż, jak pisze w dokumentacji, nieformalnie konsultował te które dotyczyły poezji haiku i twórczości wizualnej z nią związanej.
Bardzo szczegółowo przedstawia metodykę swoich zajęć ze studentami w internecie.

OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE PROMOCJI KULTURY

Waldemar Frąckiewicz jest redaktorem do spraw komunikacji multimedialnej w wydawnictwie Zakładu Pedagogiki Kultury pt. "Studia Kulturowo-Edukacyjne" którym publikuje również własne artykuły i fotografie.

Aktywnie współpracował z innymi instytucjami społecznymi i naukowymi w zakresie publicystyki.

Są to m.in. Polskie Towarzystwo Antropologiczne.

Instytut Ochrony Przyrody PAN,

Katedra Psychologii Eksperymentalnej KUL, UMCS,

Instytut Socjologii Uniwersytetu Wrocławskiego.

Brał czynny udział w konferencjach naukowych wygłaszając referaty:

"Serce dzwonu" - zewnętrzne ogniwo w międzypokoleniowym przekazie kultury tradycyjnej UMCS 2010r. ,

"Szkoła suki biłgorajskiej" Uniwersytet Gdański 2011r.,

"Kapliczki - żywe dziedzictwo krajobrazu kulturowego koło Lublina" Uniwersytet Wrocławski 2011r.

W latach dziewięćdziesiątych publikował artykuły poświęcone fotografii w miesięczniku FOTO. Był redaktorem działu "Fotoocena" który w tamtym czasie stanowił źródło informacji o podstawach obrazowania dla pasjonatów fotografii.

Prowadził otwarte wykłady, prelekcje, pokazy diaporam dla towarzystw fotograficznych czy domów kultury w zakresie psychologii sztuki i percepcji sztuki.

Oto niektóre tematy:

"Fotografia - kompozycja - psychofizjologia obrazu" KUL 2006r.,

"Szerokość spojrzenia - Eyetracking - Psychoanaliza",

Dni Fotografii Lublin UMCS 2007r.,

"Analiza widzenia w fotografii" KUL 2009r.,

"Widzenie a fotografowanie" KUL 2010r.

Kandydat popularyzuje sztukę ludową, nieprofesjonalną, tradycyjną i rekonstruowaną na stronie internetowej "Tradycja", dostarcza materiały filmowe własnego autorstwa dla potrzeb wydawnictw i innych publikacji.

Określa swoją sytuację artystyczną w następujący sposób: "Moja twórczość wyrasta między innymi z poszerzenia możliwości psychicznych: percepcji, pamięci, ekspresji, komunikacji i relacji między psychiką a środowiskiem"

Dotychczasowy dorobek artystyczny zamyka w czterech działach:

- Subiektywizm i życie fotografii dokumentalnej i naukowej,
- Ekspresja neurotyczna w dialogu fotograficznym,
- Czysta forma foto-grafii akustycznej bez światłoczułości,
- Fotografia haiku.

W przypadku "Ekspresji neurotycznej w dialogu fotograficznym" jak sugeruje autor mamy do czynienia z rodzajem autowiwisekcji stanów emocjonalnych w nadziei samopoznania. Fotografia jest narzędziem badań psychologicznych i rodzajem psychoterapii. Wykorzystywana była przez Waldemara Frąckiewicza w pracy z ludźmi uzależnionymi od leków oraz w pracy w Szpitalu Neuropsychiatrii w Krośnicach. Niestety nie ma w dokumentacji żadnych przykładów opisujących istotę tych działań.

Pozycją dostępną w dokumentacji autorskiej która wskazuje na oryginalne, artystyczne wykorzystanie narzędzia do rejestracji zachowania gałek ocznych w procesie postrzegania, okuloskopu jest album pt. "Kolorowe krople słońca"- analiza fotografii.

Intencją Dr Frąckiewicza było wnikliwe analizowanie przykładowych zdjęć pod kątem opisu zachowania się wzroku obserwatora. Efekt ostateczny to suma niezależnych obrazów niemal abstrakcyjnych o silnym wyrazie plastycznym. Zamieszczony tekst o istocie widzenia danych motywów może być pominięty przez odbiorcę dla atrakcyjności wizualnej wykresów. Stanowią one niezależne obrazy utkane z ogromnej ilości barwnych punktów fiksacyjnych ujawnionych przez okuloskop.

Zapis fotograficzny połączył się z graficznymi wyznacznikami testów tworząc interesującą wartość wizualną.

Kandydat pisze w autoreferacie: "Kolorowe krople słońca" to także obrazy namalowane spojrzeniem za pomocą okulo grafu i fotografii, ale też fotografie naturalne i inne wizerunki naturalne, powstałe bez techniki i człowieka"

Reasumując w oparciu o dokumentację całokształtu działalności dr Waldemara Frąckiewicza nasuwają się następujące wnioski.

Jest to osobowość dynamiczna, zawieszona pomiędzy artystycznie kształtowanym światem emocji a silną potrzebą ich uzasadniania i klasyfikowania metodami naukowymi.

To rozdwojenie utrudnia całkowite skupienie się na sztuce i jednocześnie uniemożliwia podejście stricte naukowe oparte o metodologie ścisłych procedur badawczych.

Fotografia jest dla kandydata płaszczyzną odniesienia zarówno w opisywaniu świata jak i własnego w nim miejsca. Taką samą rolę pełnią działania multimedialne.

Skupił się na łączeniu działalności edukacyjno - popularyzatorskiej i artystyczno-naukowej.

Jako pedagog bardzo mocno aktywizuje studentów, przyszłych pedagogów /dowodem jest materiał zawarty na stronie internetowej specfot serwisy umcs/ do postrzegania fotografii jako wyjątkowego narzędzia poznania.

Skutecznie realizuje od lat program propagowania kultury regionu Lubelskiego, swojej małej ojczyzny, co w czasach tendencji do powszechnej unifikacji nabiera szczególnej wartości.

Jest zdeklarowanym twórcą regionalnym w pozytywnym znaczeniu tego słowa. Jako pracownik naukowy wykorzystuje wszelkie możliwości dyskursu interdyscyplinarnego na temat wzajemnych oddziaływań sztuki, psychologii i filozofii na forum konferencji akademickich. Jest wreszcie sprawcą i uczestnikiem wydarzeń społecznych umacniających tożsamość ludzi z miejscem bytowania.

W przytoczonych powyżej walorach odnajduję zasadniczy wkład dr Waldemara Frąckiewicza w rozwój kultury polskiej.

KONKLUZJA

Po zapoznaniu się z przedłożoną dokumentacją dorobku artystycznego, pedagogiczno - naukowego a zwłaszcza popularyzatorskiego w zakresie kultury Pana dr Waldemara Frąckiewicza stwierdzam, że spełnia wymogi art. 16 ustawy z dnia 14.03.2003 roku (Dz.U. z 2003 roku, nr 65, poz. 595, Dz.U. z 2005 roku nr 164, poz. 1365, Dz.U. z 2011 roku nr 84 poz. 455).

Witold Jacyków

